

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002945

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щеченко Руслан Сергійович

2. Ruslan S. Shchechenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-1835-4707

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 37168 Агрономія

Дата захисту: 20-08-2026

Спеціальність за освітою: Агрохімія і ґрунтознавство

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15141

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.29, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Особливості формування продуктивності та якості зерна тритикале різного типу розвитку залежно від азотного живлення в умовах східного Лісостепу України
2. Productivity and Grain Quality of Triticale with Different Growth Habits Depending on Nitrogen Nutrition in the Eastern Forest-Steppe of Ukraine

Реферат/анотація:

1. Для оптимізації використання сортових ресурсів актуальним є вивчення морфо-біологічних особливостей та закономірностей формування цінних господарських ознак тритикале під впливом умов середовища та особливостей технології вирощування, зокрема азотного живлення. Метою роботи було вивчення особливостей формування морфо-біологічних, господарсько-цінних ознак та адаптивних властивостей сортів тритикале озимого залежно від умов навколишнього середовища та азотного живлення. Наукова новизна одержаних результатів. Вперше визначено особливості формування морфо-біологічних, господарсько-цінних ознак та адаптивні властивості сучасних сортів тритикале Єлань, Златоуст, Трифон, Букет та Леонтій залежно від умов навколишнього середовища та азотного живлення. Розширено та

доповнено дані щодо встановлення цих особливостей у сортів Раритет, Ратне, Тимофій та ліній ХАД 45 та ХАД 650. Дістали подальшого розвитку наукові положення щодо елементів технології вирощування тритикале, зокрема вперше визначено ефективність використання лише азоту. Це дозволило встановити закономірності реалізації потенціалу сортів залежно від умов середовища та азотного живлення. Поглиблено знання про взаємозв'язки між ознаками, які обумовлюють урожайність та якість зерна. Практичне значення одержаних результатів полягає в оптимізації зонального поширення сортів тритикале, враховуючи їх сортотип, напрям використання, адаптивність та пластичність до певних умов середовища та реакції на азотне живлення для більш економічного та екологічного виробництва, а також зменшення ризиків недобору врожаю. Виявлені закономірності мінливості окремих кількісних ознак та кореляційні зв'язки між ними можуть бути використані в селекційних програмах при створенні нових високоадаптивних, врожайних ліній та сортів тритикале. Основні результати досліджень. Наведено теоретичне узагальнення та вирішення нового наукового завдання – визначення особливостей формування морфо-біологічних, господарсько-цінних ознак та адаптивності сортів тритикале залежно від умов навколишнього середовища та азотного живлення.

2. To optimize the use of cultivar resources, it is crucial to study the morpho-biological characteristics and patterns of the formation of valuable economic traits of triticale under the influence of environmental conditions and peculiarities of cultivation technologies, in particular, nitrogen nutrition. The purpose of the study was to investigate morpho-biological traits, economically valuable features, and adaptive potentials of winter triticale cultivars depending on environmental conditions and nitrogen nutrition. For the first time, the morpho-biological traits, economically valuable features, and adaptive potentials of new triticale cultivars, 'Yelan', 'Zlatoust', 'Tryfon', 'Buket', and 'Leontii', were described depending on environmental conditions and nitrogen nutrition. Data on these features in older triticale cultivars, 'Rarytet', 'Ratne', and 'Tymofii', and two lines, 'KHAD 45' and 'KHAD 650', were expanded and supplemented. Scientific provisions regarding the components of triticale cultivation technology were further developed; in particular, the efficiency of nitrogen alone was determined for the first time. This allowed establishing the realization patterns of the cultivars' potentials depending on environmental conditions and nitrogen nutrition. Knowledge about the relationships between the traits that determine grain yield and quality was deepened. Practical significance of the results lies in optimizing the zonal distribution of triticale cultivars, with due account for their morphotypes, intended use, adaptability and plasticity to specific environmental conditions, and response to nitrogen nutrition for more economical and ecological production, as well as reducing the risks of yield loss. The identified patterns of the variability of individual quantitative traits and correlations between them can be used in breeding programs to create new highly adaptive, high-yielding triticale lines and cultivars. Major findings. A theoretical generalization and a solution to a new scientific problem are presented, namely, determining the morpho-biological traits, economically valuable features, and adaptability of the triticale cultivars depending on environmental conditions and nitrogen nutrition.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Щеченко Р.С. Щипак Г.В. Агробіологічна характеристика сортів озимого тритикале для використання у хлібопекарській промисловості. Селекція і насінництво. 2025. Вип. 128. С. 34–45. DOI: 10.30835/2413-7510.2025.347594
- 2. Shchechenko R. S., Shchypak H. V. Sources of high adaptability, yield and bakery properties in triticale. Plant Genetic resources. 2025. 37. P. 75–83. DOI: 10.36814/pgr.2025.37.07

- 3. Щеченко Р.С. Адаптивність сортів тритикале озимого до абіотичних факторів середовища в умовах східного Лісостепу України. Селекція і насінництво. 2026. Вип. 129. С. 18–33. DOI: 10.30835/2413-7510.2026.129.02
- 4. Щеченко Р.С., Щипак Г.В. Сорти тритикале з високими хлібопекарськими властивостями. Тези Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., «Сучасні технології в рослинництві» присвяч. 150-річчю з дня народження видатного вітчизняного вченого-рослиника Рожественського Бориса Миколайовича. 27–28 листопада 2024 р. Харків, НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва. С. 182–184.
- 5. Усова Н. О., Щеченко Р. С., Усова А. О. Формування показників якості зерна сортами тритикале озимого залежно від норм азотного живлення. Мат. VI Міжн. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва», 25 травня 2026 р. Полтава, ПДАУ, 2026. С. 127

Наукова (науково-технічна) продукція: удосконалення елементів технології вирощування озимого тритикале, методичні рекомендації

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва; поліпшення стану навколишнього середовища; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U100549

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щипак Геннадій Васильович
2. Hennadii V. Shchypak

Кваліфікація: д. с.-г. н., с.н.с., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7028-1977

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черчель Владислав Юрійович

2. Vladyslav Y. Cherchel

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0429-4961

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=cwok4HAAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур"
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожков Артур Олександрович

2. Artur O. Rozhkov

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-7005-8328

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єгоров Дмитро Костянтинович

2. Dmytro K. Yehorov

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0218-3827

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьмишина Наталія Василівна

2. Nataliia V. Kuzmyshyna

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8046-1760

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кириченко Віктор Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кириченко Віктор Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Фатеева Олена Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна